

## „Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

## Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto . . . . . gl. 21.—  
Za samo večerno izdanje . . . . . 12.—  
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč. več.

## EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

## Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema uredništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

## Brzobjavna in telefonična poročila.

## (Novejše vesti.)

**Dunaj 11.** V današnji seji proračunskega odseka je poročevalec Pientak predložil načrt pododseka o uravnavi plač državnih slug. Pričela se je takoj specialna razprava.

**Dunaj 11.** Pododsek za carinsko in trgovinsko zvezo je sprejel člen 14., tičeči se jednakosti državljanih obeh polovic v trgovinskem in obrtniškem prometu, brez spremembe, v smislu vladine predloge. Na to se je pričelo posvetovanje člena 15. o krošnjarstvu.

**Dunaj 11.** (Proračunski odsek.) V razpravi o zakonu o plačah državnih slug je rekel finančni minister dr. Kaizl med drugim, da mu leži vprašanje o izboljšanju položaja diurnistov zelo nasre. On da namerava ukreniti naredbe, da se zboljša stanje istih. Ravno tako je treba zboljšati položaj pomožnih slug in napraviti oskrb za starost in invalidnost. — Specialna debata se bode nadaljevala jutri.

**Dunaj 11.** »Politische Correspondenz« poroča, da je prenehal tifus na učni ladiji »Schwarzenberg« v Šibeniku. Od 17. oktobra ni zbolel nikdo več na tej epidemiji. Vsi slučajni bolniki so bili lahke naravi.

**Dunaj 11.** Vsi členi kuratorija avstrijskega muzeja [za umetnost in industrijo so sklenili, da odložijo tudi oni svoja častna mesta, ker je odložil protektorat nadvojvoda Rainer.

**Budimpešta 11.** (Zbornica poslancev.) Ko se je preložila razprava o dnevnem redu, je minister-ski predsednik baron Banffy odgovoril na interpelacijo Košuta, radi Hentzičevega spomenika. Rekel je, da se je vse, kar se je odredilo glede Elizabetinega kakor glede Hentzičevega spomenika, zgodilo na željo cesarjevo in da je neprimerno, podtikati temu vprašanju politične motive. Ta odgovor je vzela zbornica na znanje, opozicija je glasovala proti.

**Praga 11.** Danes in včeraj so bile na konjskem trgu demonstracije. Policija je razgnala množice in zaprla nekaj oseb. Praški občinski svet je sklenil, da izda razglasilo, s katerim poziva meščane, naj zabranijo, da se kali mir z demonstracijami in s tem spravlja mesto na slab glas.

**Petrograd 11.** Listi omenjajo vznemirljivim tonom govor lorda Salisburija. »Novoje Vremja« pišejo, da ta govor nikakor ne prežene vznemirjenja, katero je povzročilo oboroževanje Anglije. Akoravno govor na videz ni izzivajoč, vendar prikazuje namene, katere zamore angleška vlada izvršiti v škodo najvitalnejim interesom sosednjih vlastij, osobito Rusije.

**Pariz 11.** »Agence Havas« poroča iz Madrida: Kraljica-regentinja odpošlje jednega dvornega dostojanstvenika s lastnoročnim pismom v Kartageno, s katerim povabi nemško cesarsko dvojico v Madrid.

**Rim 11.** »Italie« piše, da je izmišljena trditev, da je vojaški atašé na italijanskem poslanstvu v Parizu, Panizzardi, italijanski vladi v šifrani depeši dokazal krivdo Dreyfusovo.

**Baalbek 11.** Danes o 6. uri zvečer dospe nemška dvojica v Beirut in se poda na krov ladije »Hohenzollern«, ki odpluje jutri o 6 uri.

**Schlittenhofen 11.** V Fürthovi tovarni za žepenke gori že od 4. ure in pol. Ogenj je nastal

v sušilnem oddelku. Mizarna in strugarna, kakor tudi veliko dragocenih delov strojev, so uničeni. Več sto delavcev je za sedaj brez dela in zaslužka.

## Mera je polna!

V zadnji številki »Učiteljskega tovariša« je čitati:

»V prvi vrsti bi moralo v boju učiteljstva za vsakdanji kruh stati ob strani slovensko časopisje ter poučevati preprosti narod o važnosti šolstva in učiteljskega stanu za vsak narod in posebe še za slovenski narod. Tako je delalo slovensko časopisje ljubljansko lansko leto, ko je kranjsko učiteljstvo prosilo za izboljšanje gmotnega stanja. Žal, da primorsko časopisje gledé na izboljšanje učiteljskih plač v Primorju ne izvršuje le svoje naloge, ampak še celo nasprotuje opravičenim učiteljskim prošnjam.«

Že smo hoteli poseči po loparju — ali ne! Kdor vedoma piše in opetuje neresnico, ta se je že sodil sam. Torej mirno kri. Ne obračamo se do onih, ki so v ljubljanskih listih sedaj zapričeli gonjo proti novinstvu na Primorskem, onemu novinstvu, ki ob najtežavnejih okolnostih, in žrtvami, o kakoršnjih se niti ne sanja, onim, ki nas sedaj obsipljejo svojimi — dobrimi sveti in ukori, vrši svojo dolžnost v sedanji veliki borbi, katere vspeh bode bržčas odločilen za ekzistenco naroda ob tej južni periferiji domovine; ampak obračamo se do vseh onih, ki čitajo naš list pozorno in primerno množino objektivnosti: povedo naj vsemu svetu le jedno samo besedo, s katero smo nasprotovali opravičenim učiteljskim prošnjam?! Ali smo kaj tacega zagrešili s tem, da kažemo na jedino pravo pot, po kateri morejo priti učitelji do spolnenja njih zahtev?! Ali se učitelji čutijo oškodovane s tem, da smo se zavzeli za moše, ki so bili napadeni od učiteljske strani, dasi nimajo na sebi ni sence krivde na tem, da še danes niso uslišane opravičene prošnje učiteljev?! Mar meni uredništvo »Učit. Tovariša«, da je krivo obdolženje postalo resnica, ako smo je ponovili par krat? Ali pa se se je tudi njemu omililo tisto ne baš častno pravilo: Audaeter calumniare semper aliquid haeret?!

Pa dosti bodi o tem. Saj gre tu samo za nas. In kaj smo mi poleg veličine stvari, v kateri se mora tako rekoč zgubljati vsakdo, ki pošteno misli se sveto stvarjo domovine?! Posamičnik in tudi posamična novina mora neizprosno v ozadje, ko stopa v ospredje narodna stvar! Zato nočemo govoriti dalje v svojo obrambo. Pred onim, ki je dobre volje, da sodi stvari kakor so, smo že itak opravičeni po dejstvih, ki leže v našem listu, po svojem skozi in skozi lojalnem postopanju in po poznanih — Bog nam je priča! — najboljih intencijah svojih za naše učiteljstvo. Pred onimi pa, ki nas hote obsoditi po vsej sili in ki so vprizorili gonjo proti nam, bila bi zastoj vsaka beseda opravičevanja.

Sedaj bi lahko zaključili. Ali v isti številki »Učiteljskega tovariša«, tam od zadej, je tudi kratka notica, ki ni naperjena proti nam, ampak, ki svojim trupom sega više, najviše. Ne, nismo rekli prav, kajti v tej notici se nam je predstavil Herostrat, ki je posegel nizko jel izpodkovati temelj narodni disciplini, ta pogoj vsacemu vspehu.

Notica slove:

»Istrsko učiteljstvo je zborovalo dne 2. t. m. v Trstu in goriško učiteljstvo pa dne 3. t. m. v Gorici. Na dnevnem redu obeh zborovanj je bilo izboljšanje plač. Goriško učiteljstvo se je pokazalo samozavestno in odločno v boju za kruh, istrsko učiteljstvo postopa pa bolj bojazljivo in obzirno pred svojimi »gospodarji«. Ponižnost je sicer prav lepa čednost, vendar v tem slučaju, ko gre za najpotrebnejši vsakdanji kruh, ni na mestu. Saj nas uči izkušnja, da pohlevne in ponižne učiteljske prošnje poslanecem navadno ne segajo do srea.«

A kaj so storili vendar istrski učitelji na svojem shodu v Trstu, da so si nakopali srd onega, ki jih krega in — ščuva v ravnokar navedeni notici?! Z čim so zaslužili, da jih dolži »bojazljivost« hlapčevske pred »gospodarji«?! Torej učitelji se niti spomenicami ne smejo obračati do svojih poslancev, do zastopnikov naroda?! Učitelj-dopisnik je povdarjal pred par dnevi v tem listu, da istrski učitelji dosedaj niso še predložili nikake spomenice svojim poslancem. To je bilo gotovo zamuda, glede katere je zahtevala življenska korist učiteljev samih, da se popravi in to hitro! Kajti ako zahtevamo česa od koga, mu moramo vendar razložiti svoje stanje. Človek bi menil torej, da so istrski učitelji pogodili kar najbolje, ko so sklenili, da popolne, kar je bilo zamujenega, ter da se s tem niso ponižali nimalo in pred nikomur, najmanje pa pred poslanci samimi. In za to svoje ne le korektno, ampak tudi dostojno postopanje so dobili plačilo v »Tovarišu« očitanjem, da so bojazljivi pred svojimi »gospodarji«.

Slovenski deželni poslanci — gospodarji v Istri! Saj bi se človek smejal, ako bi ne bilo tako neizrečeno žalostno, in ako ne bi bil uverjen, da je tu izključena možnost nepoznanja razmer in da tu deluje zli namen! Kajti mi si ne moremo misliti dandanes izobraženega Slovenca, ki ne bi vedel, kakih »gospodarji« so siromaki slovenski! in hrvatski poslanci v Istri! To je pač krvava satira! Za tolike britkosti, za toliko truda še zasme-hovanje. To je prehudo!

Sedaj pa odkrito besedo do merodavne gospode v Ljubljani. Mera je polna. List, proti kateremu polemizujemo tu, je urejevan od moža, ki igra svojo ulogo v javnem življenju Kranjske.

Mi ne moremo drugače, nego da izvajamo svoje zaključke iz tega. To tembolj, ker je napad v »Učit. Tovarišu« le jeden nadaljni člen v vrsti najnovejega postopanja gospode v Ljubljani ozirom na dogodke v Primorski. Najprvo so se postavljali goriški poslanci v krivo luč ob vprašanju učiteljskem, potem se je — hoté ali nehoté, to je vsejedno — zanašala zmešnjava med narod na Goriškem gledé vprašanja abstinence, a sedaj se istrski učitelji ščuvalo na preziranje do slovanskih poslancev istrskih. To je jednostaven poziv na revolucijo, to je herostratstvo v pravem pomenu te besede. To je že preveč!

## Mera je polna!

One dni je bila grozna indignacija v Ljubljani, ko je »Soča« vskliknila ogorčeno: »Proč od Ljubljane!« Tudi nas, ki smo oči pokrajinskih Slovencev vsikdar obračali do Ljubljane, ki smo hoteli in hočemo, da ves narod vidi v Ljubljani svoje politično in kulturno središče, tudi nas je zazeblo notri v dušo ob onem vskliku »Sočinem«.



Gospoda v Ljubljani naj čujejo torej, kar jim hočemo povedati sedaj tu in v soglasju z odličnimi rodoljubi: ako bomo videli, da nam bodo nadalje prihajali taki pozivi iz Ljubljane, ako se nam bodo iz središča doli na tak način sistematično rušili stebri, na katere jedine je oprta naša ekzistenca: zložnost, spoštovanje do voditeljev, objektivnost v presojanju delovanja javnih organov, disciplina, pametno poštovanje okolnosti, in potreb, nastajajočih iz okolnosti ter imperativov potrebne organizacije — **potem proglasimo** — ne radi, ampak krvavečim sreem, prisiljeni v to po nagonu samoobrambe — **tudi mi parolo: proč od Ljubljane!**

## Politični pregled.

V TRSTU, dne 12. novembra.

**Abstinenca na Goriškem.** »Information« piše: »Vesti, ki so se širile te dni, da Slovenci opuste abstinenco v deželni zboru goriškem, se nam označajo od avtoritativne strani kakor neresnične. Slovenski poslanci niso ni razpravljali o tem. Saj ni bilo nobenega povoda v to, ker razmere se niso nikakor spremenile od zadnjega zasedanja sem. **Brez obveznih garancij** od strani vlade deželni poslanci nikakor ne opuste abstinence. Opuščenje abstinence more biti za sedaj le pobožna želja posamičnih gospodov in — vlade. Jeden najtehtnejših razlogov za abstinenco je namen, da se zlomi upiranje Italijanov proti osnovi deželnega šolskega zalogu, po katerem naj bi se zboljšalo materialno stanje učiteljev. Obsoja se torej samo ob sebi, ako se od izvestne strani agituje v učiteljskih krogih z lažjo, da so slovenski poslanci se svojo abstinenco krivi na žalostnem položaju učiteljev.«

Dober tek, agitatorji!

**Ministri jedno — primorska oblast drugo.** Kadar se naše deputacije, naši poslanci, sploh naši ljudje pritožujejo na Dunaju proti postopanju c. kr. oblasti na Primorskem, tedaj imajo vsi gospodje ministri vse polno lepih besed in zagotavljajo, da oblasti imajo nalog, naj nasproti Slovincem in Hrvatom tudi v jezikovnem pogledu postopajo v zmišlu pisanega in posvečenega zakona. Morda govore ministri dobromišljeno, ker ne vedo, kako podrejene oblasti na Primorskem navadno mečejo v koš njihove opomine in stoje še vedno na stališču izključivosti italijanskega jezika v javnem življenju. Zdi se, da med vsemi oblastmi se upira pravici Slovincem in Hrvatov v jezikovnem pogledu največ c. kr. državno pravdnništvo v Trstu, torej ona oblast, katera bi prva imela varovati enakopravnost narodov v tej deželi.

Prav te dni je c. kr. državno pravdnništvo uložilo obtožnice proti kaki stotini Slovincem iz Nabrežine, Devina in bližnjih vasij radi poznatih izgredev o priložnosti umorstva Nj. Vel. cesarice Elizabete. Ne vemo, kako so vodili sodniki v Trstu in Komnu preiskavo proti tej množici Slovincem, ali to vemo sedaj, da je c. kr. državno pravdnništvo uložilo **samo italijanske obtožnice proti vsem Slovincem!** Na podlagi katerega prava in zakona se je zgodilo to, tega ne vemo. In sedaj je gotovo, da se bo izgovarjalo tudi sodišče italijanskimi obtožnicami in bo vršilo razpravo v italijanskem jeziku ter da proglasi tudi razsodbe v tem jeziku. Ali je to prav? Mar je res že zadosti, da Slovinci plača in da je izvedel, da je obsojen v zapor?! Mar vse drugo, če tudi gre za njegovo kožo, ni njegova stvar?! Mar so kazenske razprave v Trstu namenjene le reporterjem »Il Piccolo« in družine?! Seveda, kako bi ti-le mogli slaviti sodnike, ako bi se razprave vršile slovenski?! Človek mora vsklikati nehoté: »Živeli državni pravdniki, ki mogo več, nego ministri!«

Ni se bati, da bi temu prigovarjali gg. Kindinger, Taddei, Schrott, Ruber, ti sladki čuvaji zakonov v naši deželi.

Unus e multis.

**K položaju.** V nemški ljudski stranki vre še vedno radi znanih sklepov ljutih gospodov v Gradeu. Sosebno peče gg. poslance te skupine iz družih kronovin, da so zahtevali v Gradeu, da naj se ustvari nekakov »člen«, ki naj bi vezal poslance in volilce. Kar bi ukrenil ta »člen« v imenu volilcev, to bi moral storiti poslanec. Mi se ne čudimo poslancem, da so se uprli taki zahtevi.

Zgodilo bi se namreč lahko, da bi se gospodje, sestavljajoči ta »člen«, sami razvili v — državno-zborske kandidate, ki bi že znali dajati take ukaze poslancem, da bi kandidatje postali — nasledniki poslancev v mandatu. Namen gg. v Gradeu je bil preveč prefrigan, da bi ga ne pogodil vsakdo. Zato se jeze gg. na Dunaju na gg. v Gradeu.

Vesti o velikih premembah v ministerstvih in o imenovanju ne vemo koliko čeških in — slovenskih sekejskih načelnikov se oporeka od kompetentne strani. No, to pot že verujemo, da je »dementi« resno misljen in da odgovarja resnici. Saj so te vesti raznesli le nemški listi in poslanci, da bi razburjali nemške mase. Le opravičeno bi bilo sicer, da bi imeli tudi mi svojih ljudi na višjih mestih, ali nam se dozdeva, da ni še razorana njiva, na kateri bodo rasli slovenski sekejski načelniki.

Posl. Danielak, Szponder in Zabuka, so izstopili iz kluba Stojalovskega, tako, da so v poslednjem klubu ostali le še posl. Cena, Szajer in Kubik. Mi smo povedali že, da nam je bil zadnji govor Stojalovskega naravnost neumljiv. Kdo naj ume moža, ki hoče v nemški levici, v bližini Schönenerja in Wolfa, pospeševati slovanske interese?!

Prihodnja seja zbornice poslancev bode v sredo. Pododseki nagodbenega odseka završe svoja dela do srede prihodnjega tedna. Potem bodo poročali nagodbenemu odseku, v katerem se prične za tem podrobna razprava o nagodbenih predlogah.

### Še nekoliko črtilo o procesu Luchenij.

Ko so zločinec vodili iz zaporov na razpravo, je vskliknil: »Škoda, da ni vsaj 2000 anarhistov mojega kroja; ako bi jih bilo, bi bilo kmalu konec kronanih glav«. Vstopivšemu v dvorano se je videlo Lucheniju, da išče nekega kontakta z občinstvom. Obrnil se je in gledal ljudem v obraz. Sploh se mu je videlo, da je ponosen na to, kar je storil. Saj je rekel na vprašanje predsednika, da-li se kaj kesa: naj se kesajo oni, ki so 19 stoletij preganjali uboge delavce«.

Javni tožitelj je rekel med drugim: Mi bi bili želeli, da bi nesrečna žrtev v naši švicarski zemlji spala svoje večno spanje. Prve besede naše morajo biti posvečene spominu Njenega Veličanstva, ki je prišla med nas iskat zdravja, a je našla večni mir v smrti. Tožitelj je povdarjal, da je Luchenij postopal hladno in premišljeno. Luchenij ni zločinec po rojstvu, ampak je anarhistički zločinec, postopajoči v divjem sovraštvu. Ako se je porodil iz starišev, katerih ni poznal nikoli, to ga tudi ne opravičuje, saj je na tisoče takih nesrečnejšev na svetu, a so vendar poštene ljudje. Govoré o borbi med socialnim redom in anarhizmom je rekel tožitelj, da o zaključku te borbe ni možno dvomiti, ako vsakdo stori svojo dolžnost. Zagovornik je zaključil: »Gospodje sodniki in porotniki! Pred nekoliko tedni se je v grobišču kapucinov na Dunaju zaprl za večno grob žrtve morileca, ki stoji pred nami. Jutri naj se tudi v Genevi zapre grob za morilecem, ko prestopi prag naših zaporov. Proklet naj bode v to, da zapade pozabnosti za večno. To bodi njegova kazen!«

In vendar nam sili dvom v dušo, da bi bilo to kaznijo res že zadoščeno za ta grozen čin, ki je pridobil na svoji grozoti sosebno po osebi, katero je zadel — slabotno, bolešno žensko, — žensko, ki je iz jasnih višav doli, v katerih se je gibala, delila le dobro. Ne, ni zadoščeno. Tudi s smrtno kaznijo — po našem menenju — ne bi bilo zadoščeno. Najlepše zadoščenje spominu mučenice bi bilo to, da bi Nje tragična smrt vspodbudila človeško družbo, da bi se vzdramila in jela skrbeti za tako uredbo ukupne cerkvene, šolske in javne vzgoje, da bi postale nemogoče take zveri, kakoršen je Luchenij. Ne samo v zaporih in policijskim nadzorovanjem, ampak v sreih in v nežni mladosti treba graditi barikade proti anarhizmu! Ako bi se uresničila ta želja, bil bi nam spomin pokojne cesarice še dražji, ker bi mogli reči, da je bila tudi v smrti svoji največa dobrotnica človeštvu.

## Domače vesti.

Še enkrat. V zadnjem izdanju smo že opozorili rojake na nenavadno važnost, ki jo je letos pripisovati občenemu zboru političnega društva »Edi-

nost«. Ta občni zbor se bode vršil jutri v Mallyjevi dvorani (Torrente 16) in se prične ob 9. uri. Pričakujemo od mestnih in okoličanskih rodoljubov, da store, kakor jim velevala dolžnost v teh resnih časih.

**Šolski dom v Gorici.** Te dni so bili laški listi raznesli vest, da je posebna komisija razpodela stariše in otroke, ki so čakali na otvoritev krasnega šolskega doma. Kakor posnemamo iz »Soče«, se vsa stvar reducira na sledeče: Glasoviti »capoeconrada«, ki stanuje blizu »Šolskega doma« in katerega to poslopje zbada bolj, nego da bi imel trn v očesu, je letel na magistrat klicat komisijo. Komisija je došla res in ves vseh je bil ta, da se je snela slovenska zastava in žujo tudi druge.

**Važna ustanova.** Slovenski mecen, gospod Josip Gorup, je položil 10. t. m. na c. kr. deželnem predsedstvu v Ljubljani 30.000 gld. rente v ta namen, da se v spomin cesarjeve vladarske petdesetletnice napravijo štiri ustanove po 300 gld. za gojence slovenske narodnosti na trgovskih akademijah. — Živeli narodni dobrotvorniki slovenski!

**Kako skrbé za Nemce!** Država vzdržuje v Trstu in Pulju državne ljudske šole za Nemce! V Pulju bodo zidali celo novo šolsko poslopje, za katero je v proračunu za prih. leto prvi obrok 12.000 gld. — Za nas Slovence in Hrvate pa država nima denarja, a zida poslopja za nemške šole v Primorju!

»Soča«.

**V pojasnilo.** Iz Prage smo prejeli in objavljamo: Ker se je stavek iz moje izjave (Osobito je v Pragi malo Slovincem pametnih, vsaj ona dva nista itd.) tu krivo razumel, izjavljam, da v tem stavku nisem mislil na nikoga izmed svojih čislanih kolegov in tovarišev, razven samo na ona dva zainteresovane!

Zahvaljujé se v naprej, v nadi, da to uvrstite, ostajem Vaš

Ant. Kristan Gorjančev.

**Iz sv. Ivana.** Tukajšnja možka podružnica sv. Cirila in Metoda napravi dne 4. decembra Miklavžev večer petjem, igro in Miklavževim nastopom. Vabi se že zdaj slavno občinstvo, naj pride v obilnem številu ter tako ohrani stare tradicije in pripomore novim od dne do dne rastočim narodnim potrebam. Podrobnosti pozneje.

**Delenje jubilejskih medalj.** Poveljstvo dopolnilnega okraja št. 97 nas prosi, da objavimo, da se bode dne 2. decembra na vežbališču velike vojašnice vršila slovesna delitev jubilejnih svetinj. Na slavnost je povabljen tudi neaktivno možtvo polka št. 97. Kdor tega možtva meni, da ima pravico do svetinje in se hoče udeležiti slavnosti, naj se do 14. t. m. zgleda v pisarni rečenega poveljstva.

**Potrjena zaplemba.** »Grazer Tagblatt« in »Grazer Tagespost« sta bila zaplenjena, ker sta bila o znani gonji v Gradeu proti imenovanju bivšega pravosodnega ministra Gleispacha namestnikom v Gradeu priobčila dotični sklep občinskega zastopa v Gradeu. Obe uredništvi sti uložili utok proti zaplembi, a za razpravo se je delegovalo dež. sodišče v Trstu. Včeraj se je vršila razprava. Uredništvi je zastopal dr. Rabl.

**Brzjavni promet s Porto Rico.** C. kr. poštno in brzjavno ravnanje nam javlja: Vse v zadnjem času uvedene omejitve v brzjavnem prometu s Porto Rico so se opustile.

**Za zastavo pevskega društva »Hajdrih«** je darovalo pevsko društvo »Straža« iz Plavij 3 gl.; č. g. Anton Notar, duhovnik istotam za svojega součeneča Hajdriha 1 gl.; od posamičnih udov je nabral predsednik 1 gl. 10 nvč. Skupaj 5 gld. 10 nvč. Prisrčna hvala darovateljem.

Ob tej priliki obnovlja pevsko društvo »Hajdrih« svojo prošnjo za dušno hrano. Komur se smili ta naš ubogi narod, naj nam nabere poučnih knjig za našo novoustanovljeno knjižnico!

**Občni zbor** ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Rojanu bode, kakor smo že sporočili, jutri ob 4. uri in pol popoldne v prostorih otroškega vrta v Rojanu. Ozirom na že označeno posebno važnost tega zbora je želeli velike udeležbe od strani ženstva.

**Pevsko društvo »Zarja« v Rojanu** vabi na veselico s petjem, tamburanjem, gledališko predstavo in plesom, ki se bode vršila jutri v nedeljo dne 13. novembra v prostorih gostilne »Konsumnega



društva v Rojann. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina na veselico za osebo 30 nvč., sedeži 10 nvč., na ples 30 nvč.

»Rodoljubi, ki narod in petje naše ljubite, Veselit se v nedeljo v Rojan pohitite.«

ODBOR.

**Zimska eskadra v Trstu.** Dvoje ladij in več torpedovk, kakor del zimske eskadre naše vojne mornarice, je danes ob 2. uri in četrt popoldne priplulo v Trst.

**Glavne razprave** radi izgrediv minolega septembra v Nabrežini in Devinu se prično v ponedeljek in priobčimo obtožnico za I. partijo v ponedeljskem zjutranjem izdanju.

**Slabi nasledki bolezni,** kateri se navadno izeimijo iz prav neznatnih žledčnih slabosti, zavarujejo se popolnoma s pravočasno uporabo domačega sredstva »dr. Roza balzama za želodec«. Pristno dobiva se v tukajšnjih lekarnah in v glavni zalogi B. Fragner-ja v Pragi, 203. III. — Glej oglas!

**Dobro domače sredstvo.** Mej domačimi sredstvi, katera se uporabljajo za olajšanje bolečin in odvajajoča ribanja pri premaranju, zavzema prvo mesto Liniment, Capsici comp. izdelan v laboratoriju Richterjeve lekarne v Pragi. Cena je nizka: 40 nč., 70 nč. in 1 gld. steklenica, katera te spozna po znanem rudečem sidru.

#### Koledar.

Danes v soboto 12. novembra: Martin, p. mnč.; Livin 5. muč. Jutri v nedeljo 13. novembra: 24. pob. Stanislav Kostka.

|                         |                         |
|-------------------------|-------------------------|
| Solniti:                | Lunin:                  |
| Izhod ob 7. uri 19 min. | Izhod ob 5. uri 24 min. |
| Zahod „ 4. „ 9 „        | Zahod „ 2. „ 50 „       |

Ta je 46. teden. Danes je 315. dan tega leta, imamo torej še 50 dni.

## Različne vesti

**Grofu Harrachu,** temu znanemu, res do mozga češkemu kavalirju in posebnemu zaščitniku dunajskih Čehov, je poslal mladočeški klub pristržno adreso, v kateri mu čestita na doseženem 70. letu njegove dobe ter ga zahvaljuje za vse dobrote, storjene narodu češkemu.

**O brzojavnem uradu na Dunaju.** Ako odkodersibodi na svetu pošlješ brzojavko ali telegram na Dunaj v katerosibodi ulico in hišo, vsaka brzojavka pride na »osrednji brzojavni urad«. Odtod potem razpošiljajo brzojavke dalje ali po brzojavu ali po cevi pod zemljo ali je odnese strežnik na biciklu ali kako drugače. Brzojavke, ki se pri posameznih brzojavnih uradih po mestu odpošiljajo na naslove ali v mestu ali kamorsibodi po svetu, take brzojavke, da navedemo vzgled, na pr. v šestnajstem okraju vsprejemajo ter po pnevmatične pošti, t. j. po podzemeljske cevi odpošiljajo v »osrednji brzojavni urad« in odtod brzojavijo ali telegrafujejo dalje v svet. To velja o vseh zasebnih brzojavkah, samo »državne« (staatstelegramme) in »uradne brzojavke« (amtstelegramme) ter brzojavke, ki so namenjene po deželi »Spodnja Avstrija«, odpošiljajo se naravnost takoj po žici, ne da bi jih bilo treba po cevi odpošiljati v omenjeno »centralo« ali »osredišče«. Pri centralnem ali osrednjem uradu služe blizu sedemsto uradnikov, okoli polovica jih je moškega spola, drugi pa ženskega. Vsi se vrstijo tako, da jedni delajo po dnevu, drugi po noči, vedno je pa v sobani po dvesto uradnikov obenem.

Ob času smrti presvetle cesarice so uradniki morali delati 24 ur nepretrgoma. Prve štiri dni po smrti je bilo brzojavljeno vsaki dan po tridesettisoč naznanil, tekom sledečih osem dni pa po dvadesettisoč poročil vsaki dan. Skoz deset dni skupaj bilo je vsprejetih in odposlanih brzojav skupaj petstodvadesettisoč, besedij bilo je okoli sedem milijonov in osemstotisoč, a dohodkov za štiristotisoč goldinarjev. Ob navadnih dnevih odpošlje »osrednji urad« po osemindvajsettisoč telegramov. Opomniti se zdi vredno, da brzojavke z adreso na presvetlega cesarja ne hodijo skozi centralo ali »osredišče«, ampak cesarski »dvor« ima svoj lastni brzojavni urad, tukaj služe navadno samo po jeden uradnik. Skozi njegov stroj ali aparat je dne 12. septembra dospelo desettisočednostoinosem besedij, s katerimi je domača in inozemska visoka gospoda razodevala sožalje vsled smrti blagoselne tovarišice cesarjeve. Sklepoma bodi pristavljeno še to, da so brzojavke v Yokohamo v Japanu najdražje, pošiljajo se skozi Sibirijo in skozi Kitajsko, za jedno jedino besedo je plačati po 6 gld. 84 novč.

## Narodno gospodarstvo.

### Tržaškim kmetovalcem!

Dne 20. t. m. bode imela naša ugledna kmetijska družba svoj izredni občni zbor. Na dnevnem redu bodo sledeče točke: 1. Sprememba društvenih pravil, 2. volitev pregledovalcev računov, 3. razprava o stanju živinoreje v tržaški okolici, 4. razgovor glede razdelitve občinskega zemljišča, 6. posvetovanje o uredbi poljskega varstva in 6. razni predlogi in nasveti.

Iz teh točk je razvidno, da gre za to, da se uredi važne stvari našega kmetijskega gospodarstva, kar pa bode mogoče le tedaj, ako nas je veliko skupaj, da vsi poslušamo in vsakdo tudi pove, kar misli, da je potrebno.

Na občnem zboru dne 24. julija t. l. je bilo zelo majhno število udeležencev in se torej ni moglo dosti razpravljati. Tedaj ni bilo zameriti, da ljudje niso prišli: velika vročina in utrujenost po težkem delu med tednom človeka ne vabita v vroče mesto, rajše počiva doma v senci. No, zdaj je senea povsod in tudi večje delo pri kraju. Zatorej je pričakovati velike udeležbe na tem izrednem občnem zboru, ki bode v dvorani »Slovenske Čitalnice« v ulici S. Francesco št. 2 in sicer ob 9. uri popoldne. Na tem zboru se dogovorimo torej enkrat za vselej, kako urediti pereče vprašanje o poljskem varstvu v tržaški okolici. To se mora urediti, da ne bomo v zadregi z čuvaji ob času, ko so nam isti najbolj potrebni. Brezposelni lačneži, katerih čedalje več mrgoli po Trstu, menijo, da slovenski kmet okoli Trsta ne pozna nobene više naloge več, nego delati za njihove sestradane trebuhe, da mu še zeleno odnašajo izpred ust, kar je v potu svojega čela pridelal na svojem dosti dragem posestvu. Tej neprijetnosti mora biti konec enkrat za vselej! Mi hočemo biti svoji gospodarji in delati tudi za-se in svoje, ne pa za pritepenec. Njim naj trosi magistrat, ki nam je vzel še one prejšnje, da-si ne dosti vredne čuvaje in ki se ne briga, da bi nam dal boljših, kakor bi bila njegova dolžnost, ako je zares varuh tržaške občine!

Toda, kakor je že znano, vlada je odbila prošnjo kmetijske družbe, da bi se čuvaji imenovali v nekakem sporazumljenju s policijskim ravnateljstvom, a magistrat da bi dovoljeval v ta namen potrebne in dolžne letne svote. Magistrat se je izjavil tudi nasproti visoki c. kr. vladi, da noče nič več vedeti o tej stvari, in da se ga ne more siliti v to! In vlada je rekla, da si moramo pomagati sami.

Ne ostaja torej družega, nego da si pomagamo sami tudi tu, kakor si moramo vedno in v vseh rečeh. Na tem občnem zboru se torej dogovorimo, **kako** si naj pomagamo sami! Zato je treba, da smo navzoči vsi, ki smo zainteresirani na stvari.

Tudi glede živinoreje se moramo dogovoriti natančno, česa še treba. Naša živinoreja ni v redu. Treba še veliko, veliko! Stvar z biki, uravnanje dobre pasme, zavarovanje itd., vse to so stvari, ki morajo priti končno v svoj dober tir. Po starem, škodljivem načinu ne smemo dalje, zato se unemamo za napredek, kakor to delajo vsi razumni živinorejci v današnjih dneh.

Naposled treba določiti, kako jo ukrenemo, da končno uredimo zares nujno vprašanje o razdelitvi občinskih pašnikov v tržaški okolici.

To vprašanje gori v tržaški okolici že leta in leta in nikdo ni mislil dosedaj na to, kako bi se rešilo, da bi bilo prav za vse. Kajti o tem je treba pomisliti marsikaj, o čemer je možno govoriti še le ob zaslišanju različnih glasov. To vprašanje se je sprožilo na občnem zboru in kmetijska družba je prevzela nalogo, da vsakako pripomore v povoljno rešitev tega vprašanja. Mej tem je stvar imela nekaj napredka in dne 20. t. m. bomo videli, kakšen vspeh je mogoč. Da je razdelitev potrebna za napredek kmetijstva, to je gotovo; zato se je tudi vsa okolica izrekla za razdelitev. Vprašanje izvršitve pa bode delo bodočih dni.

To so glavne stvari, radi katerih so vabljeni na dan 20. t. m. **vsi** posestniki okolice in prijatelji kmetijstva, kajti: vsi vedo vse! Mnogo družega se razvije v posamičnih predlogih in nasvetih. Pridite torej v kar največjem številu!

## Brzojavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

**Gorica 12.** Danes se je izvršila kazenska razprava radi izgrediv v Batujah. Obsojenih je bilo vseh 23 obtožencev v kazni od 5 mesecev do 10 dni.

**Dunaj 12.** Sedaj je povsem gotovo, da se razprava o carinarskem in trgovinskem dogovoru ne izvrši tekom meseca novembra niti v odseku. Sicer pa trde dobro obveščeni krogi, da sta se vladí že v poletju dogovorili tudi za to eventualnost. Najbrže se odloži avstrijski parlament, čim se razprava o carinskem in trgovinskem dogovoru dovrši v odseku in stopi v veljavo pogodbeni provizorij na podlagi § 14. Ogerska vlada poskrbi zopet svojimi sredstvi, da se podaljša nagodba.

**Dunaj 12.** Govori se da je najviše sodišče danes razsodilo o pritožbi slovenskih odvetnikov proti sklepu višega sodišča v Gradcu. Razsodba se baje glasi, da je više sodišče v Gradcu obvezano vsprejemati slovenske spise, reševati jih v istem jeziku ter dopuščati strankam in njihovim pravnim zastopnikom, da se smejo posluževati slovenskega jezika na razpravah.

**Pariz 12.** Soproga Dreyfusova je prosila na ministerstvu za kolonije, da bi smela svojemu možu poslati gorke obleke, kar pa ji ni bilo dovoljeno. Na to se ji je predložilo pismo njenega soproga, ki je ravnokar došlo istemu ministerstvu; v tem pismu piše Dreyfus, da on že pet let zahteva od generala Boisdeffre revizijo svojega procesa, da pa ni prejel dosedaj še nikakega odgovora. Izjavil je, da odslej ne bo pisal nikomur več; njegove moči da ga zapuščajo, on da umira. Soproga Dreyfusova je prosila dovoljenja, da bi smela naznaniti svojemu soprogu razsodbo kasacijskega sodišča, toda tudi to se ji ni dovolilo. Odvetniki rodbine Dreyfusove se obrnejo sedaj do kasacijskega dvora, da dobe dovoljenje za priobčenje razsodbe Dreyfusu.

**Rim 12.** Ker se govori o možnih atentatih na konferenco proti anarhizmu, je kvestura rimska ukrenila najširše odredbe v varstvo členov konference. Varstvena služba bode poverjena jednemu komisarju-nadzorniku, dvema nižima nadzornikom, štirim delegatom in tridesetorici agentov.

**Madrid 12.** Kraljica-regentinja je obolela na lahkem revmatizmu.

**Pariz 12.** »Figaro« trdi, da je grof Muravjev za časa svojega bivanja v Parizu francoski vladi priporočal zmernost v vprašanju Fašode, a da je zajedno v imenu carja odločno govoril o razmerju ki veže Francijo in Rusijo, kakor tudi o obveznostih v slučaju vojne z Anglijo.

**London 12.** Kubanski zbor je sklenil, da se Kubanska vojska razpusti.

## Prodan okolo 2 vagona repe

po 1 gld. za 100 Klg., franko kolodvor Borovnica. Kdor želi kupiti, naj se obrne do Jos. Verbič-a, v Bistri. Pošta in kolodvor Borovnica.

## Nova centralna čevljarnica v Trstu.

Via Maleanton št. 2.

## Bogat izbor čevljev za gospode, gospe in otroke.

Delo solidno, trpežno in po mogočih konkurenčnih cenah.

## Svoji k svojim!

Naznanjam sl. občinstvu, da sem odprl novo trgovino na drobno in debelo z jesihom in finim oljem ter vsakovrstnega

kolonijalnega blaga

v ulici Poste Nuove št. 3

(lika Brunner.)

Josip Starè.



## „Viktorija“ moderci

za gospe in gospice



po 50, 70 novč., 1 gld., 1-25, 1-30, 1-50, 1-80, 2-30, 3-—, in 4-30.

### Velik izbor

vseh predmetov za pomlad in leto

volneno blago, perkal za obleke in srajce, efr in oxford, lawn-tennis, satineti gladki, tiskani in mrežasti, sakovski svileni predmeti za obleke in kinčanje, velik izbor ipek, travov, zavratnikov, modnih specialitetov vsake vrste rokavic iz svile, nitij in kože, dežnikov.

Velik izbor perila dobiva se v manufakturnej zalogi

**JAKOBA KLEMENCA**

V TRSTU, — ulica sv. Antona št. 1. — V TRSTU

Na zahtevanje se dopošljejo se uzorci z dotičnimi cenami poštne prosto

## AITE & ZADNIK

V TRSTU,

via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.

TRGOVINA

## TKANIN IN MODE.

Velika zaloga

moških in ženskih stof za vse letne sezone.

Velik izbor

plaht, zagrinjal ter vsakovrstnega perila.

Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in kitničarke. — Veliki izbor perkala in satina v najnovejšem risanju.

Sprejemajo se naročila moških oblek in perila po meri.

**CENE NIZKE.**

Za mnogobrojni obisk se priporočata udana  
**AITE & ZADNIK.**

Kašelj, hripavost in prsni katar

ublažuje in zdravi

pravi planinski kašelj olajšajoči sok

z „Deželne lekarne pri Mariji Pomagaj“ M. Leusteka v Ljubljani.

Cena 1 steklenice 50 novč. Razpošilja se z obratno pošto najmanj 2 steklenici. II

## Velik zaslužek!

za posestnike menjalnic, kupce, agente itd. originalne srečke

(ne pisma na obroke), katere se oddajo lahko v velikem številu. Ponudbe pod »Losgeschäft 7214« na Haasenstein & Vogler, Dunaj.

Varstvena znamka: SIDRO.

## LINEMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano izvrstno, bolečine blažeče mazilo dobiva se po 40 novč., 70 novč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo

vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame previdnostno samo steklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.



## Prijateljem dobre vinske kapljice pozor!

V gostilni „Konsumnega društva pri sv. Ivanu“ toči se izvrstno vino, in sicer novi in stari refošk ter belo domače.

Vse po 48 novč.

Za obilen obisk se priporoča

„Konsumno društvo“ pri sv. Ivanu.

## Alojzij Progar, akademični podobar

(Atelier v Benediktinškem samostanu),

izdeluje po svojerodnih načrtih, osnutkih in modilih: oltarje, tabernakelne, prižnice, krstilnike ter vsakovrstne cerkvene podobe od lesa in marmorja, katere reči tudi zajedno poslikuje in pozlačuje. Takisto izgotavlja portrete po živih uzorcih, nagrobne spomenike s posamičnimi kipi ali z umetno sestavljenimi skupinami in vzvišeninami od preprostega kamna do dragocenega kararskega marmorja in to povsem vestno, pošteno in pristno.



Odlikovan  
fotografski  
„atelier“!

Acquedotto h. št. 25.

Usojam si. naznaniti sl. občinstvu, da sem na Acquedottu št. 25 odprl svojo filijalko. Atelier je urejen moderno in preskrbljen aparati najnovejšega zistema. Fotografije v vsaki obliki do naravne velikosti na papirje vsaki obliki do naravne velikosti platin itd. itd. Izdelovanje natančno, dovršeno. Cene kolikor sploh možno nizke. Posebno se priporočam v izdelovanje skupin rodbinskih in drugih; reprodukcij po vsaki, tudi že obledeli fotografiji, oljnatih slik, akvarelov; fotografij v naravnih barvah. — Kdor se hoče prepričati, naj blagovoli osebno obiskati moj atelier in si ogledati tam izložene slike! Atelier je na Acquedottu št. 25

**Anton Jerkič,**

odlikovan fotografski atelier.

V Gorici:

V Trstu:

na Travniku 11.

na Acquedottu 25.

## „THE GRESHAM“

angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. . . . . Kron 159.997.579.—

Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. . . . . 28.823.375.—

Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) . . . . 343.860.067.—

V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnico od . . . . . 67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismo vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

**Glavno zastopstvo v Trstu.**

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

## Dr. Rosa Balzam | Praško domače mazilo

za želodce.

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo, vzbuja slast in odvaža lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 novč. po pošti 20 novč. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

V puščah po 35 in 25 nč., po pošti 6 novč. več.



Svarilo! Vsi deli embalaže nosijo  
zraven stoječo, postavno položeno  
varstveno znamko.

Glavna  
zaloga:

**Lekarna B. Fragner-ja „pri črnem orlu“**

Praga, Malastran,  
ogel Spornereve ulice.

Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

## Carl Greinitz Neffen,

Na Corsu št. 33.

podružnica Trst.

Piazza della Legna 2.

**Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.**

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo, traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča, kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.